

Katarzyna Kraszewska

PRZESTRZENIE MUZYCZNEJ EKSPRESJI W TWÓRCZOŚCI FRYDERYKA CHOPINA NA PRZYKŁADZIE CZTERECH SCHERZ

Streszczenie

Przedstawiłam obszerną analizę czterech Scherz Fryderyka Chopina w różnych aspektach, ale zawsze z perspektywy wykonawczej.

Omówiłam pojęcie przestrzeni dźwiękowej jako czynnika ekspresji, wskazując różnice wynikające z konstrukcji fortepianów w epoce, gdy Chopin żył i tworzył i dostępnych obecnie. Moim zdaniem różnice te powinny mieć znaczący wpływ na interpretację Scherz przez współczesnych interpretatorów.

Szczególne uwagę zwróciłam na charakterystyczne dla Scherz ogromne zróżnicowanie dynamiki i faktury, które każą, by ekspresja ich wykonania wydatnie to ukazywała.

Dla pianisty konstruującego swój własny zamysł wykonawczy Scherz, z przedstawionych wywodów wynika wiele ważnych wniosków dotyczących wyboru środków ekspresji. Konieczne jest zrozumienie roli polifonii, pamiętanie o ekspresyjnym wyrażeniu różnicowań przestrzennych oraz o ogromnym znaczeniu kantyleny i możliwościach, jakie stwarzają one wykonawcy w podzieleniu się pięknem chopinowskiej muzyki z jej odbiorcami.

Omówiłam także systematykę podstawowych idiomów stylistyczno-wykonawczych w Scherzach Fryderyka Chopina oraz ich wpływ na interpretację tych utworów.

Chopin odżegnywał się od programowości swoich dzieł. Z czasem rezygnował nawet ze zbyt dokładnego opisu tempa pozostawiając wykonawcy większą swobodę interpretacyjną. Jego twórczość inspirowała artystów uprawiających inne dziedziny sztuki. Moim zdaniem ciekawe jest, jak odczytują Scherza Chopina tacy artyści, jak Jerzy Duda-Gracz, czy fotografik Tomasz Sikora. Przedstawiłam przykłady ich prac inspirowanych Scherzami Fryderyka Chopina.

Podbudową ekspresji i sposobu, jaki wybrałam świadomie, a w części intuicyjnie by ją zawrzeć w swoich interpretacjach jest długi proces poznawczy. Dokonałam analizy muzykologicznej dzieł, aby zrozumieć kontekst historyczny, poznać osobę kompozytora w okresach, w których tworzył poszczególne utwory. Przeczytałam dziesiątki jego listów, aby poznać świadectwo osób mu współczesnych. Najważniejsze wnioski wynikające z tych poszukiwań zawarte są w tej rozprawie.

Poszukiwania te składają się na interpretację czterech Scherz Fryderyka Chopina, która w postaci nagrania, razem z tą rozprawą stanowią całość.